

نامه
شنبه ۱۰ بهمن ۱۳۹۷
شنبه ۱۰ بهمن ۱۳۹۷
شنبه ۱۰ بهمن ۱۳۹۷
شنبه ۱۰ بهمن ۱۳۹۷

اسپینوزا و سیاست

اتیین بالیبار

ترجمه

فؤاد حبیبی و امین کرمی

فهرست

۷	پیشگفتار مترجمان فارسی
۱۷	پیشگفتار (از وارن مونتاج)
	بادداشتی بر نسخه‌ها و ترجمه‌های آثار اسپینوزا
۳۷	(از مترجم انگلیسی)
۴۱	دیباچه
۴۵	۱. حزب اسپینوزا
۴۷	«حزب آزادی»
۵۱	دین یا الهیات؟
۵۷	تقدیر و اراده آزاد: تعارض و نزاع ایدئولوژی‌های دینی
۶۸	کلیساها، فرقه‌ها و احزاب: بحران جمهوری هلند
۸۱	۲. رساله الهیاتی-سیاسی: مانیفستی دموکراتیک
۸۱	آزادی تفکر و حق حاکم
۹۱	демократія: «طبیعی‌ترین» دولت
۹۸	قسمی فلسفه تاریخ؟
۱۰۸	میراث ثنوکراسی
۱۲۱	۳. رساله سیاسی: قسمی علم دولت
۱۲۳	بعد از سال ۱۶۷۲: نظام جدیدی از مسائل
۱۳۱	برنامه رساله سیاسی

۱۳۵	حق و قدرت
۱۴۲	بدنه سیاسی
۱۵۳	تصمیم: نفس دولت
۱۶۱	۴. اخلاق: قسمی انسان‌شناسی سیاسی
۱۶۲	جامعه‌پذیری
۱۸۱	اطاعت چگونه چیزی است؟
۱۹۱	«اخلاق» و ارتباطات
۱۹۷	۵. سیاست و ارتباطات
۲۰۱	قدرت و آزادی
۲۰۶	«میل همانا ذات واقعی انسان است»
۲۲۰	اپوریای اجتماع و مسئله شناخت
۲۳۷	گاهشماری
۲۴۱	برای مطالعه بیشتر
۲۴۴	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی
۲۴۶	نمایه

۱۳۵	حق و قدرت
۱۴۲	بدنه سیاسی
۱۵۳	تصمیم: نفس دولت
۱۶۱	۴. اخلاق: قسمی انسان‌شناسی سیاسی
۱۶۲	جامعه‌پذیری
۱۸۱	اطاعت چگونه چیزی است؟
۱۹۱	«اخلاق» و ارتباطات
۱۹۷	۵. سیاست و ارتباطات
۲۰۱	قدرت و آزادی
۲۰۶	«میل همانا ذات واقعی انسان است»
۲۲۰	اپوریای اجتماع و مسئله شناخت
۲۳۷	گاهشماری
۲۴۱	برای مطالعه بیشتر
۲۴۴	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی
۲۴۶	نمایه
۲۴۷	۱۳۵
۲۴۸	۱۴۲
۲۴۹	۱۵۳
۲۵۰	۱۶۱
۲۵۱	۱۶۲
۲۵۲	۱۸۱
۲۵۳	۱۹۱
۲۵۴	۱۹۷
۲۵۵	۲۰۱
۲۵۶	۲۰۶
۲۵۷	۲۲۰
۲۵۸	۲۳۷
۲۵۹	۲۴۱
۲۶۰	۲۴۴
۲۶۱	۲۴۶
۲۶۲	۲۴۷
۲۶۳	۲۴۸
۲۶۴	۲۴۹
۲۶۵	۲۵۰
۲۶۶	۲۵۱
۲۶۷	۲۵۲
۲۶۸	۲۵۳
۲۶۹	۲۵۴
۲۷۰	۲۵۵
۲۷۱	۲۵۶
۲۷۲	۲۵۷
۲۷۳	۲۵۸
۲۷۴	۲۵۹
۲۷۵	۲۶۰
۲۷۶	۲۶۱
۲۷۷	۲۶۲
۲۷۸	۲۶۳
۲۷۹	۲۶۴
۲۸۰	۲۶۵
۲۸۱	۲۶۶
۲۸۲	۲۶۷
۲۸۳	۲۶۸
۲۸۴	۲۶۹
۲۸۵	۲۷۰
۲۸۶	۲۷۱
۲۸۷	۲۷۲
۲۸۸	۲۷۳
۲۸۹	۲۷۴
۲۹۰	۲۷۵
۲۹۱	۲۷۶
۲۹۲	۲۷۷
۲۹۳	۲۷۸
۲۹۴	۲۷۹
۲۹۵	۲۸۰
۲۹۶	۲۸۱
۲۹۷	۲۸۲
۲۹۸	۲۸۳
۲۹۹	۲۸۴
۳۰۰	۲۸۵
۳۰۱	۲۸۶
۳۰۲	۲۸۷
۳۰۳	۲۸۸
۳۰۴	۲۸۹
۳۰۵	۲۹۰
۳۰۶	۲۹۱
۳۰۷	۲۹۲
۳۰۸	۲۹۳
۳۰۹	۲۹۴
۳۱۰	۲۹۵
۳۱۱	۲۹۶
۳۱۲	۲۹۷
۳۱۳	۲۹۸
۳۱۴	۲۹۹
۳۱۵	۳۰۰
۳۱۶	۳۰۱
۳۱۷	۳۰۲
۳۱۸	۳۰۳
۳۱۹	۳۰۴
۳۲۰	۳۰۵
۳۲۱	۳۰۶
۳۲۲	۳۰۷
۳۲۳	۳۰۸
۳۲۴	۳۰۹
۳۲۵	۳۱۰
۳۲۶	۳۱۱
۳۲۷	۳۱۲
۳۲۸	۳۱۳
۳۲۹	۳۱۴
۳۳۰	۳۱۵
۳۳۱	۳۱۶
۳۳۲	۳۱۷
۳۳۳	۳۱۸
۳۳۴	۳۱۹
۳۳۵	۳۲۰
۳۳۶	۳۲۱
۳۳۷	۳۲۲
۳۳۸	۳۲۳
۳۳۹	۳۲۴
۳۴۰	۳۲۵
۳۴۱	۳۲۶
۳۴۲	۳۲۷
۳۴۳	۳۲۸
۳۴۴	۳۲۹
۳۴۵	۳۳۰
۳۴۶	۳۳۱
۳۴۷	۳۳۲
۳۴۸	۳۳۳
۳۴۹	۳۳۴
۳۵۰	۳۳۵
۳۵۱	۳۳۶
۳۵۲	۳۳۷
۳۵۳	۳۳۸
۳۵۴	۳۳۹
۳۵۵	۳۴۰
۳۵۶	۳۴۱
۳۵۷	۳۴۲
۳۵۸	۳۴۳
۳۵۹	۳۴۴
۳۶۰	۳۴۵
۳۶۱	۳۴۶
۳۶۲	۳۴۷
۳۶۳	۳۴۸
۳۶۴	۳۴۹
۳۶۵	۳۵۰
۳۶۶	۳۵۱
۳۶۷	۳۵۲
۳۶۸	۳۵۳
۳۶۹	۳۵۴
۳۷۰	۳۵۵
۳۷۱	۳۵۶
۳۷۲	۳۵۷
۳۷۳	۳۵۸
۳۷۴	۳۵۹
۳۷۵	۳۶۰
۳۷۶	۳۶۱
۳۷۷	۳۶۲
۳۷۸	۳۶۳
۳۷۹	۳۶۴
۳۸۰	۳۶۵
۳۸۱	۳۶۶
۳۸۲	۳۶۷
۳۸۳	۳۶۸
۳۸۴	۳۶۹
۳۸۵	۳۷۰
۳۸۶	۳۷۱
۳۸۷	۳۷۲
۳۸۸	۳۷۳
۳۸۹	۳۷۴
۳۹۰	۳۷۵
۳۹۱	۳۷۶
۳۹۲	۳۷۷
۳۹۳	۳۷۸
۳۹۴	۳۷۹
۳۹۵	۳۸۰
۳۹۶	۳۸۱
۳۹۷	۳۸۲
۳۹۸	۳۸۳
۳۹۹	۳۸۴
۴۰۰	۳۸۵
۴۰۱	۳۸۶
۴۰۲	۳۸۷
۴۰۳	۳۸۸
۴۰۴	۳۸۹
۴۰۵	۳۹۰
۴۰۶	۳۹۱
۴۰۷	۳۹۲
۴۰۸	۳۹۳
۴۰۹	۳۹۴
۴۱۰	۳۹۵
۴۱۱	۳۹۶
۴۱۲	۳۹۷
۴۱۳	۳۹۸
۴۱۴	۳۹۹
۴۱۵	۴۰۰
۴۱۶	۴۰۱
۴۱۷	۴۰۲
۴۱۸	۴۰۳
۴۱۹	۴۰۴
۴۲۰	۴۰۵
۴۲۱	۴۰۶
۴۲۲	۴۰۷
۴۲۳	۴۰۸
۴۲۴	۴۰۹
۴۲۵	۴۱۰
۴۲۶	۴۱۱
۴۲۷	۴۱۲
۴۲۸	۴۱۳
۴۲۹	۴۱۴
۴۳۰	۴۱۵
۴۳۱	۴۱۶
۴۳۲	۴۱۷
۴۳۳	۴۱۸
۴۳۴	۴۱۹
۴۳۵	۴۲۰
۴۳۶	۴۲۱
۴۳۷	۴۲۲
۴۳۸	۴۲۳
۴۳۹	۴۲۴
۴۴۰	۴۲۵
۴۴۱	۴۲۶
۴۴۲	۴۲۷
۴۴۳	۴۲۸
۴۴۴	۴۲۹
۴۴۵	۴۳۰
۴۴۶	۴۳۱
۴۴۷	۴۳۲
۴۴۸	۴۳۳
۴۴۹	۴۳۴
۴۵۰	۴۳۵
۴۵۱	۴۳۶
۴۵۲	۴۳۷
۴۵۳	۴۳۸
۴۵۴	۴۳۹
۴۵۵	۴۴۰
۴۵۶	۴۴۱
۴۵۷	۴۴۲
۴۵۸	۴۴۳
۴۵۹	۴۴۴
۴۶۰	۴۴۵
۴۶۱	۴۴۶
۴۶۲	۴۴۷
۴۶۳	۴۴۸
۴۶۴	۴۴۹
۴۶۵	۴۵۰
۴۶۶	۴۵۱
۴۶۷	۴۵۲
۴۶۸	۴۵۳
۴۶۹	۴۵۴
۴۷۰	۴۵۵
۴۷۱	۴۵۶
۴۷۲	۴۵۷
۴۷۳	۴۵۸
۴۷۴	۴۵۹
۴۷۵	۴۶۰
۴۷۶	۴۶۱
۴۷۷	۴۶۲
۴۷۸	۴۶۳
۴۷۹	۴۶۴
۴۸۰	۴۶۵
۴۸۱	۴۶۶
۴۸۲	۴۶۷
۴۸۳	۴۶۸
۴۸۴	۴۶۹
۴۸۵	۴۷۰
۴۸۶	۴۷۱
۴۸۷	۴۷۲
۴۸۸	۴۷۳
۴۸۹	۴۷۴
۴۹۰	۴۷۵
۴۹۱	۴۷۶
۴۹۲	۴۷۷
۴۹۳	۴۷۸
۴۹۴	۴۷۹
۴۹۵	۴۸۰
۴۹۶	۴۸۱
۴۹۷	۴۸۲
۴۹۸	۴۸۳
۴۹۹	۴۸۴
۵۰۰	۴۸۵
۵۰۱	۴۸۶
۵۰۲	۴۸۷
۵۰۳	۴۸۸
۵۰۴	۴۸۹
۵۰۵	۴۹۰
۵۰۶	۴۹۱
۵۰۷	۴۹۲
۵۰۸	۴۹۳
۵۰۹	۴۹۴
۵۱۰	۴۹۵
۵۱۱	۴۹۶
۵۱۲	۴۹۷
۵۱۳	۴۹۸
۵۱۴	۴۹۹
۵۱۵	۵۰۰
۵۱۶	۵۰۱
۵۱۷	۵۰۲
۵۱۸	۵۰۳
۵۱۹	۵۰۴
۵۲۰	۵۰۵
۵۲۱	۵۰۶
۵۲۲	۵۰۷
۵۲۳	۵۰۸
۵۲۴	۵۰۹
۵۲۵	۵۱۰
۵۲۶	۵۱۱
۵۲۷	۵۱۲
۵۲۸	۵۱۳
۵۲۹	۵۱۴
۵۳۰	۵۱۵
۵۳۱	۵۱۶
۵۳۲	۵۱۷
۵۳۳	۵۱۸
۵۳۴	۵۱۹
۵۳۵	۵۲۰
۵۳۶	۵۲۱
۵۳۷	۵۲۲
۵۳۸	۵۲۳
۵۳۹	۵۲۴
۵۴۰	۵۲۵
۵۴۱	۵۲۶
۵۴۲	۵۲۷
۵۴۳	۵۲۸
۵۴۴	۵۲۹
۵۴۵	۵۳۰
۵۴۶	۵۳۱
۵۴۷	۵۳۲
۵۴۸	۵۳۳
۵۴۹	۵۳۴
۵۵۰	۵۳۵
۵۵۱	۵۳۶
۵۵۲	۵۳۷
۵۵۳	۵۳۸
۵۵۴	۵۳۹
۵۵۵	۵۴۰
۵۵۶	۵۴۱
۵۵۷	۵۴۲
۵۵۸	۵۴۳
۵۵۹	۵۴۴
۵۶۰	۵۴۵
۵۶۱	۵۴۶
۵۶۲	۵۴۷
۵۶۳	۵۴۸
۵۶۴	۵۴۹
۵۶۵	۵۵۰
۵۶۶	۵۵۱
۵۶۷	۵۵۲
۵۶۸	۵۵۳
۵۶۹	۵۵۴
۵۷۰	۵۵۵
۵۷۱	۵۵۶
۵۷۲	۵۵۷
۵۷۳	۵۵۸
۵۷۴	۵۵۹
۵۷۵	۵۶۰
۵۷۶	۵۶۱
۵۷۷	۵۶۲
۵۷۸	۵۶۳
۵۷۹	۵۶۴
۵۸۰	۵۶۵
۵۸۱	۵۶۶
۵۸۲	۵۶۷
۵۸۳	۵۶۸
۵۸۴	۵۶۹
۵۸۵	۵۷۰
۵۸۶	۵۷۱
۵۸۷	۵۷۲
۵۸۸	۵۷۳
۵۸۹	۵۷۴
۵۹۰	۵۷۵
۵۹۱	۵۷۶
۵۹۲	۵۷۷
۵۹۳	۵۷۸
۵۹۴	۵۷۹
۵۹۵	۵۸۰
۵۹۶	۵۸۱
۵۹۷	۵۸۲
۵۹۸	۵۸۳
۵۹۹	۵۸۴
۶۰۰	۵۸۵
۶۰۱	۵۸۶
۶۰۲	۵۸۷
۶۰۳	۵۸۸
۶۰۴	۵۸۹
۶۰۵	۵۹۰
۶۰۶	۵۹۱
۶۰۷	۵۹۲
۶۰۸	۵۹۳
۶۰۹	۵۹۴
۶۱۰	۵۹۵
۶۱۱	۵۹۶
۶۱۲	۵۹۷
۶۱۳	۵۹۸
۶۱۴	۵۹۹
۶۱۵	۶۰۰
۶۱۶	۶۰۱
۶۱۷	۶۰۲
۶۱۸	۶۰۳
۶۱۹	۶۰۴
۶۲۰	۶۰۵
۶۲۱	۶۰۶
۶۲۲	۶۰۷
۶۲۳	۶۰۸
۶۲۴	۶۰۹
۶۲۵	۶۱۰
۶۲۶	۶۱۱
۶۲۷	۶۱۲
۶۲۸	۶۱۳
۶۲۹	۶۱۴
۶۳۰	۶۱۵
۶۳۱	۶۱۶
۶۳۲	۶۱۷
۶۳۳	۶۱۸
۶۳۴	۶۱۹
۶۳۵	۶۲۰
۶۳۶	۶۲۱
۶۳۷	۶۲۲
۶۳۸	۶۲۳
۶۳۹	۶۲۴
۶۴۰	۶۲۵
۶۴۱	۶۲۶
۶۴۲	۶۲۷
۶۴۳	۶۲۸
۶۴۴	۶۲۹
۶۴۵	۶۳۰
۶۴۶	۶۳۱
۶۴۷	۶۳۲
۶۴۸	۶۳۳
۶۴۹	۶۳۴
۶۵۰	۶۳۵
۶۵۱	۶۳۶
۶۵۲	۶۳۷
۶۵۳	۶۳۸
۶۵۴	۶۳۹
۶۵۵	۶۴۰
۶۵۶	۶۴۱
۶۵۷	۶۴۲
۶۵۸	۶۴۳
۶۵۹	۶۴۴
۶۶۰	۶۴۵
۶۶۱	۶۴۶
۶۶۲	۶۴۷
۶۶۳	۶۴۸
۶۶۴	

پیشگفتار مترجمان فارسی

فلسفه اسپینوزا انقلاب فکری بی سابقه‌ای را در تاریخ فلسفه برپا کرد،
بی تردید بزرگ‌ترین انقلاب فلسفی در تمامی دوران‌ها.

—لویی آلتوسر

درست همزمان با آغاز پایان دوران طلایی سرمایه‌داری متاخر، همزمان با سال‌های پرآشوب او اخر دهه ۱۹۶۰، در فرانسه متلاطم و پرآشوب صدای‌ای به گوش می‌رسید که بر اهمیت متفکری تأکید می‌گذاشتند که به مدت سه سده نه فقط حاشیه‌ای که ملعون، مطرود و، به تعبیر نگری، «نابهنجار» به شمار می‌رفت: بندیکتوس اسپینوزا. اما به راستی چه چیزی در «اتصال» معاصر نهفته است که متفکری متعلق به سه سده پیش بهناگه اهمیتی چنان می‌یابد که شمار زیادی از فیلسوفان و اندیشمندان معاصر را به سوی خود جذب می‌کند؟ آیا این خیشش موج‌های بلند اسپینوزیسم بخشی است از نجات وی از «نهایی» متفکری، به تعبیر نگری، «وحشی» و رام‌ناشدنی برای نظم و تفکر مسلط، یا به عکس تلاشی است برای نجات خود ما از تنهایی و اسارتمن در چنگال نظم و گفتار هژمون؟ اتیین بالیبار یکی از فیلسوفانی بود که به تبع حکم آلتوسر درباره